حاشیه سیاست

اعضای جدید شورای فرهنگی اجتماعی زنان

طی حکمی ازسوی ریاست جمهوری، خانم ها عشرت شایق و شریعتی نمایندگان مجلس شورای اسلامی، مینو اصلانی نماینده نیروی مقاومت بسیج، لاله حجازی نماینده وزارت علوم تحقیقات و فناوری، رنجبر نازی نماینده وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی و مهرناز بهشتی نماینده جامعه الزهرای قم به مدت دوسال به عضویت شورای فرهنگی اجتماعی زنان منصوب شدند. (سینا، اول آذر)

همایش زن و حقوق کیفری

همایش بین المللی «زن و حقوق کیفری، گذشته، حال و آینده» در شانزدهم و هفدهم آذر در تالار امام علی(ع) دانشگاه شهیدبهشتی برگزارشد. هدف این همایش به بحث گذاشتن آخرین دستاوردهای علمی پژوهشی مربوط به زنان درحوزه حقوق کیفری عنوان شده بود. برگزارکننده همایش انجمن ایرانی حقوق جزا با مشارکت دانشکده حقوق دانشگاه شهیدبهشتی بود. (به نقل از شبکه خبر دانشجو اول آذر)

طرح ملیکا

طرح ملیکا با هدف توانمندسازی زنان ایران برای حضور مؤثر درمجامع بین المللی طراحی شده که چهارمین دوره آموزشی آن دردست اجراست.

طرح ملیکا به موضوعاتی ازقبیل آشنایی با ساختار، تشکیلات وآیین کار سازمان ملل می پردازد. پس از فراخوان ۱۰ هزارنفر و مصاحبه علمی، ۱۳۲ نفر گزینش و آموزش دیده اند. مجری برنامه دانشکده روابط بین الملل وزارت خارجه است. (خبرگزاری فارس ۱۵ آذر)

بزرگترین شکنجه زنان شاغل

عباس جعفری رئیس مجتمع قضایی خانواده: قانون کشور کمی به دستکاری نیاز دارد زیرا برای زنان شاغل بزرگترین شکنجه نرفتن سرکار و مشاهده مردانی است که با استفاده از روش خشونت آمیز و ضداشتغال با آنها بدرفتاری می کنند. خشونت اقتصادی مردان علیه زنان در ایران کمتر از خشونت ضرب و جرح نیست. برای ما تأثرانگیز است که اکثر زنانی که به دادگاه مراجعه می کنند حتی هزینه دادرسی خود را ندارند. حمایت ها باید قانونی باشد و با سمینار و میزگرد (مشکل) حل نخواهدشد. (خبرگزاری فارس ۱۳ آذر)

امنیت جاده ای برای دختران و زنان

سردارمحمد رویانیان رئیس جدید پلیس راه کشور: طرح ویژه امنیت دختران و زنان درجاده های کشور بزودی به اجرا درخواهدآمد. یکی از وظایف نیروی انتظامی تأمین امنیت و عبور و مرور برای کلیه مسافران، به خصوص زنان است. (سینا، ۱۵ آذر) رویانیان پیش ازاین رئیس پلیس ۱۱۰ کشور بوده است.

گذشت ۹۰ درصدی

لیلا اسدی معاون مجتمع قضایی خانواده: درتحقیقاتی که درمناطق جنوبی تهران انجام دادم، تمامی زنان اعلام کردند ما با خشونت روبرو بودیم و ۹۰ درصد پرونده ها درهمان مرحله اول با گذشت زنان مختومه اعلام شد. زنان ما ضعیف نیستند، مستصعفند. تازمانی که شرایط جامعه به گونه ای است که استقلال مالی و شخصیتی زنان را ازبین می برد، باید اززن حمایت شود. زیرا این جامعه بوده که این ضعف را به زنان وارد کرده است. (خبرگزاری فارس، ۱۳ آذر)

پرفروشترین اثر ادبی نمایشگاه کویت

ترجمه عربی اشعار پروین اعتصامی شاعره برجسته معاصر ایرانی پرفروشترین اثر ادبی جشنواره و نمایشگاه بین المللی کتاب کویت شد. فاطمه العلی داستان نویس معاصر عرب مترجم این کتاب است. (ایرنا، ۱۹ آذر)

زنان تحصیلکرده تهدید هستند

نماینده مردم خواف ورشتخوار درمجلس شورای اسلامی مدعی است: حضور زنان تحصیلکرده تهدید جدی برای جامعه است.

محمدرضا سجادیان افزود: حضور زنان تحصیلکرده درمحیط کار و خانواده توقع آنان را افزایش خواهدداد و تعادل جامعه را برهم خواهدزد.

به نظرمن با حضور افراد تحصیلکرده، مسائل اجتماعی و خانوادگی دستخوش تغییر خواهدشد. درکنکور سراسری امسال شاهد بودیم که ۶۵ درصد قبول شدگان را زنان تشکیل می دادند.

مجموعه نظام حضور زنان درتمام عرصه ها را لازم می داند اما تعادل این حضور به کیفیت بخشی جامعه زنان کمک می کند. (خبرگزاری موج، ۲۷ آبان)

افتتاح رسمی ایونا خبرگزاری زنان ایران

پیرو قطعنامه سومین هم اندیشی مجمع بانوان عضو شوراهای اسلامی مراکز استان های سراسر کشور اعلام شد: کلیه اعضای مجمع ارتباط مستمر با خبرگزاری زنان ایران (ایونا) داشته و در ارسال خبر هر شهر به خبرگزاری همکاری خواهندکرد.

این قطعنامه همچنین خواستار تکمیل بانک اطلاعات زنان ایران شده است. طبق گفته صدیقه قنادی رئیس مجمع مذکور، خبرگزاری ایونا، درروز تولد حضرت معصومه(س) ۲۴ آذر به بهره برداری می رسد. (خبرگزاری موج ۲۹ آذر)

۴ هزار دختر شب ها درخیابان های تهران

مصطفی اقلیما رئیس انجمن مددکاری اجتماعی ایران: هرشب چهارهزار دختر در خیابان های پایتخت شب را به صبح می رسانند که بسیاری از آنان مورد خشونت و آزارجنسی قرارمی گیرند. این تعداد ارقامی است که ازسوی مراجع رسمی اعلام شده است و رقم واقعی تعداد این دختران خیابان خواب مشخص نیست. (سینا، ۱۹ آذر)

تجاربی از همسایگان جنوبی

زنان و اصلاحات

فاضل قاسمی

فعالان سیاسی زن در خاورمیانه عربی، بویژه کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس هم برای حقوق سیاسی نبرد می کنند وهم برای حقوق اولیه اجتماعی. پیشرفت آنها در کشورهای مختلف خاورمیانه نیز متفاوت بوده است. در بعضی از کشورها آنها هم اکنون وزیر یا عضو پارلمان هستند، اما در برخی دیگر از کشورها هنوز حق رانندگی ندارند. از سوی دیگر برخی از آنان مجبورند که به طور همزمان با حکومتهای محافظه کار و سلفی های تندرو در خارج از دولت چالش کنند و از سوی دیگر نگرانند که خارجی ها و بیگانگانی چون آمریکا با طرحهای غیربومی خود به روند مبارزات زنان و سایر ابعاد جنبشهای دموکراسی خواهانه مردم این کشورها لطمه وارد سازند. دهه ۹۰ قرن ۲۰ و اوایل هزاره سوم با تمامی سختی ها و چالشها، نشانه هایی از سرعت گرفتن دستاوردها برای زنان این جوامع بوده است.

در کویت رهبری زنان کویتی برای احقاق حقوق سیاسی را، خواهر امیر کویت بر عهده دارد. گروههای سیاسی زنان کویتی به رهبری وی در مهرماه ۸۲، دولت رامجبور به پذیرش حق شرکت زنان در انتخابات شهرداریها کردند، اگرچه کمیته نظارت و تأیید صلاحیت نامزدهای شورای شهر کویت، با حضور زنان در انتخابات مخالفت کرد و این مسأله را نپذیرفت.

بسیاری معتقدند که سلفی ها مانع اصلی اعطای حقوق سیاسی به زنان کویتی هستند.

سلفی ها معتقدند که تمامی زنان کویت خواستار حق مشارکت در مسائل سیاسی نیستند و زنان فعال سیاسی، نماینده کل جامعه زنان به شمار نمی روند و حضور زنان در سیاست مفسده انگیز است. قدرت و نفوذ سلفی ها به حدی است که وزارت اوقاف نیز فتوایی علیه فعالیت سیاسی زنان صادر کرده است.

پیش از این در سال ۱۹۹۹، پارلمان، فرمان امیر و لایحه دولت درباره حق رأی زنان را رد کرده بود اگرچه امیر در سال ۲۰۰۳ در غیاب پارلمان منحل شده، این حق را برای زنان به رسمیت شناخت.

در درون دولت شیخ صباح الاحمد که پیش از این سالها وزیر خارجه بوده، مشارکت زنان در انتخابات را حق آنها می داند و به کرات از این ایده حمایت کرده است. در درون دانشگاهها و محافل روشنفکری نیز حمایت مشابهی از خواسته های زنان وجود دارد.

از سوی دیگر اگرچه تشکیلات کلان زنان در کویت همانند سایر نهادهای کلیدی کشور توسط وابستگان به خاندان آل صباح مدیریت و کنترل می شود و ریاست کمیته امور زنان و قائم مقام رئیس اتحادیه انجمنهای زنان کویت با فادیه سعدعبدالله اسالم الصباح از نزدیکان ولیعهد کشور است، اما زنان کویتی تلاش می کنند از نفوذ زنان عضو خاندان سلطنتی برای پیشبرد خواسته های خود بهره گیرند.

زنان کویتی همانند اکثر زنان کشورهای حوزه جنوبی خلیج فارس اگرچه از حقوق سیاسی اندکی برخوردارند، اما مشارکت گسترده ای در اداره رسانه های جمعی، دانشگاهها، شرکتهای خصوصی و حتی وزارتخانه های دولتی دارند و در هیأت مدیره شرکت ملی نفت کویت نیز حضور دارند. یک سوم نیروی کار کویت را زنان تشکیل می دهند و بیش از ۷۰ درصد دانشجویان کویتی دختر هستند، که این موضوع خود به افزایش تقاضاها و خواسته های زنان کویتی پس از آشنایی بیشتر با حقوق سیاسی اجتماعی شان منجر شده است.

زنان کویتی امیدوارند که پیش از انتخابات ۲۰۰۷ شورای ملی (پارلمان) قانون اعطای حقوق سیاسی به زنان به تصویب برسد. جالب آنکه در عمان زنان عمانی برای نخستین بار در مهر ۸۲ (پاییز ۲۰۰۳) اجازه یافتند تا در انتخابات مجلس مشورتی شرکت کنند. این مجلس مشورتی که ۸۳ عضو دارد، از سال ۱۹۹۱ آغاز به کار کرده و در عرصه های اقتصادی و اجتماعی بر سلطان عمان مشورت می دهد و خود سلطان رئیس دولت و قانونگذار عالی به شمار می رود. در این انتخابات زنان فقط دو کرسی به دست آوردند و هیچکدام از ۱۳ زن دیگر که با ۴۹۱ مرد رقابت می کردند، موفق به راهیابی به مجلس نشدند. این در حالی بود که از ۲۶۲ هزار فرد واجد شرایط رأی دادن، ۹۵ هزار تن زن بودند.

در بحرین که پس از جنگ نفت یک مجلس مشورتی تشکیل شد و در سال ۱۹۹۶ گسترش یافت، از سال ۲۰۰۰ چهار زن عضو پارلمان دو مجلسی هستند. براساس این مدل، پادشاه اعضای مجلس علیا را تعیین می کند و زنان و مردان می توانند در رأی گیری مجلس سفلی شرکت کنند.

در قطر، امیر و همسرش به شکل کنترل شده ای از پاسخگویی به تقاضاها و خواسته های سیاسی اجتماعی زنان حمایت می کنند اما با وجود این حقوق سیاسی مردان نیز هنوز به طور کامل به رسمیت شناخته نشده است. از مه ۲۰۰۳ یک وزیر زن به کابینه راه یافته و یک زن تحصیلکرده نیز برای ریاست دانشگاه در دوحه انتخاب شده است.

در امارات اگرچه ورود زنان به عرصه های سیاسی وپذیرش پستهای عالی سیاسی دیرتر به وقوع پیوسته، اما اکنون امارات چهارمین کشور در بین کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس است که دارای یک وزیر زن است. شیخ لبنالأ قاسمی که یکی از اعضای خانواده سلطنتی شارجه است، به عنوان وزیر اقتصاد امارات یک پست عالیرتبه در کشوری به دست آورده است که اقتصاد حرف اول هویت ملی آن را می زند. شیخ لبنا که یکی از شناخته شده ترین زنان عرب است، به عنوان نماد زن عرب در میان زنان امارات عربی متحده معروف است. وی در آمریکا تحصیل کرده و همانند دیگر زنان عرب لباس سنتی (عبای بلند سیاه) بر تن دارد.

در عربستان جنبش زنان فعالتر و پرسروصداتر بوده؛ اگرچه زنان هنوز از حقوق سیاسی اجتماعی اندکی برخوردارند و هنوز حق شرکت در انتخابات مجلس مشورتی و انتخابات شورای شهر را ندارند. امیر نایف برادر ملک فهد و وزیر کشور عربستان در توجیه این ممنوعیت فقط می گوید: «فکر می کنم زنان بخت کمی برای مشارکت در انتخابات شورای شهر داشته باشند.»

قرار است اولین انتخابات شوای شهر عربستان در سال ۲۰۰۵ برگزار شود. این درحالی است که حداقل سه تن از زنان، خود رابرای عضویت در این شوراها نامزد کرده اند؛ ولی در دستورالعمل انتخاباتی، حضور زنان منتفی اعلام شده است. انتخابات درست در ۱۰ فوریه، یعنی حدود دوماه دیگر برگزار خواهد شد و مراحل سه گانه آن تا ۲۱ آوریل (بهار آینده) طول خواهد کشید.

دولت عربستان در مقابل، سعی کرده با واگذاری امتیازات اقتصادی، زنان را از حضور در عرصه های سیاسی منصرف کند. در دسامبر ۲۰۰۴ (آذرماه ۱۳۸۳) خانم لبینی سلیمان العلیان اولین زن عربستانی بود که به عنوان عضو هیأت مدیره شرکت سهامی بانک سعودی هلند انتخاب شد. او همچنین اولین زنی است که عضو هیأت مدیره یک شرکت سهامی در کشورش می شود.

العلیان دختریکی از سرمایه داران بزرگ عربستان است که ۲۰ درصد سهام بانک سعودی هلند را در اختیار دارد، بانکی که کل سرمایه آن حدود ۳۴۰ میلیون دلار است. یک شرکت هوا پیمایی خصوصی وابسته به آل سعود نیز اعلام کرده که خانم «هنادی ذکریا هندی» را به عنوان اولین خلبان زن در عربستان به خدمت خواهد گرفت.

زنان عربستانی همچنین اجازه یافته اند تا برای اولین بار در انتخابات اتاق بازرگانی ریاض به عنوان رأی دهنده و بدون حضور وکیل خود شرکت کنند. این درحالی است که حتی در انتخابات نهادهای اقتصادی، زنان عربستانی از طریق وکیل خود حضور می یافتند و امکان حضور مستقیم آنان وجود نداشت.

دولت آل سعود اخیراً تصمیم گرفته یک شهرک صنعتی ویژه زنان نیز احداث کند. «هسا علوان» عضو اتاق بازرگانی جده می گوید: در این شهر صنعتی بیش از ۸۰ کارخانه تأسیس می شود که در آنها در مجموع حدود ۱۰ هزارزن به کار می پردازند. نزدیک به ۲۰ درصد از امور بازرگانی غیردولتی درعربستان در دست زنان است، اگرچه حضور زنان در عرصه های اقتصادی نیز بیشتر غیرمستقیم و نیابتی است.

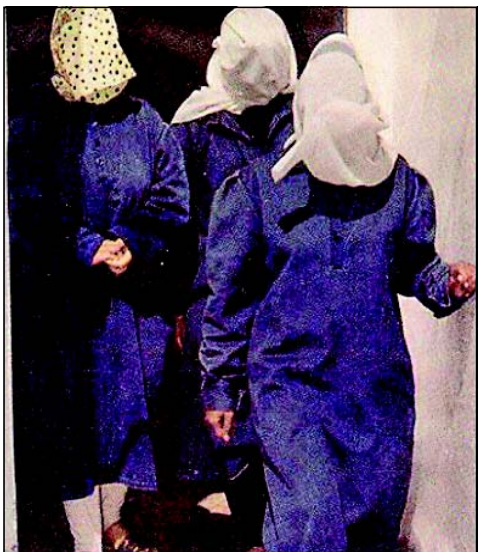

خانم هسا علوان که خود از بازرگانان سرشناس است، می گوید: برای تدارک مقدمات شهرک صنعتی زنان ۴۰ سال وقت صرف شده و اجرای آن به دو شرکت چینی و مالزیایی واگذار شده است.

دولت عربستان همچنین تحت فشار فعالان زن، خردادماه گذشته با اعطای فرصت های شغلی بیشتری به زنان موافقت کرد و سازمانهای دولتی صادرکننده مجوز فعالیت اقتصادی را ملزم کرد که به تقاضاهای زنان پاسخ مثبت دهند. پس از این تصمیم برای نخستین بار در تاریخ عربستان، مجوز فعالیتهای بازرگانی برای یک زن سعودی بدون معرفی وکیل صادر شد، درحالی که قبل از آن مجوز فعالیت بازرگانی زنان به اسم یکی از مردان خانواده آنان صادر می شد.

با وجود این، جوهره بنت ابراهیم الابراهیم همسر ملک فهد، زنان کشورش را به پایبندی به سنت های اسلامی تشویق می کند. او که کمتر در انظار عمومی ظاهر می شود و نقش سیاسی جدی نیز ندارد، از زنان عربستانی تقاضا کرده تا به آنچه فراخوان های تقلبی برای آزادی می نامد توجه نکنند. وی که به طور کم سابقه ای اخیراً در جمع دختران فارغ التحصیل از دانشگاه ملک عبدالعزیز جده حاضر شده بود، تلویزیون های ماهواره ای را که به گفته او علیه زنان مسلمان، مخصوصاً زنان عربستان سعودی تبلیغات می کنند، محکوم کرد و خواستار بی اعتنایی دختران سعودی به برنامه های آنان شد.

تحولات مذکور و ورود همسر ملک فهد به دایره واکنش به تحولات نشان می دهد که دوران منع کارکردن، رانندگی کردن، مسافرت، داشتن حساب بانکی مستقل، یا خرید وفروش بدون اجازه شوهر، در حال شکاف برداشتن است.

راشا زن ۴۰ ساله ای که جامعه شناس است می گوید: «اینکه زن چیزی جز گناه زنده نیست» باید تغییر کند. اکنون هزاران زن از زنان عربستانی تحصیلکرده و با دنیای مدرن آشنا هستند، اما زندگی اغلب آنان نیز دوپاره و دوگونه است. «هند محمد» یکی از این زنان تحصیلکرده می گوید: هر وقت به عربستان بازمی گردیم جان و هستی خود را در معرض خطر قرار می دهیم و زمانی که از آنجا خارج می شویم دوباره به سینما می رویم و تفریح می کنیم.»

✓زنان کویتی همانند اکثر زنان کشورهای حوزه جنوبی خلیج فارس اگرچه از حقوق سیاسی اندکی برخوردارند، اما مشارکت گسترده ای در اداره رسانه های جمعی، دانشگاهها، شرکتهای خصوصی و حتی وزارتخانه های دولتی دارند

مونایکی از ۴۷ زنی است که در سال ۱۹۹۰ پس از تصرف کویت توسط ارتش عراق، با رانندگی در خیابانهای ریاض تلاش کردند قانون منع رانندگی برای زنان را لغو کنند. اگرچه همه آنان بی دین و بدکاره خوانده شدند؛ آنها تهدید شدند و آن دسته از آنان که پست دولتی داشتند، اخراج شده، گذرنامه هایشان گرفته شد و ۹ ماه ممنوع الخروج شدند.

واقعیت آن است که تلاش برای دستیابی به حقوق سیاسی از سوی زنان در اغلب کشورهای عربی، تلاشی برای دفاع از حقوق اجتماعی آنها است که در برخی جوامع به شدت نادیده گرفته می شود. بسیاری از آنان از عدم رعایت حقوق خود در مواردی که مردان به تعدد زوجات روی می آورند، شکایت دارند. در برخی از این کشورها، اماکن عمومی از حضور زنان خالی است، رستورانهای جداگانه ای برای زنان در نظر گرفته شده و بر سر در خیلی از رستوران ها تابلوهایی نصب شده که: «ورود زنان بدون همراه داشتن محارم ممنوع.

گفته می شود در یکی از این کشورها اعتقاد عوامل پلیس مذهبی مبنی بر اینکه مو نباید به زنان دست بزند، موجب شده که دوسال قبل ۱۵ دخترچه در مدرسه ای که آتش گرفته بود، بسوزند. شاهدان عینی گفته اند که پلیس مانع فرار دخترچه ها از آتش سوزی مدرسه شده، زیرا آن دخترچه ها سراسیمه بیرون ریخته و پوشش درست نداشته اند.

خالده فضلی از زنان سیاسی فعال در جهان عرب می گوید: اینهاعقیده دارند که زن اگر در آتش بسوزد بهتر از آن است که بدون پوشش درخیابان دیده شود.

سال گذشته گروهی از زنان سعودی به امیرعبدالله ولیعهد و اداره کننده واقعی کشور نامه نوشتند و از وی تقاضا کردند حقوق اجتماعی بیشتری به زنان اعطا شود. واقعیت آن است که دولت سعودی بین فشارهای مختلفی گرفتار شده است. از یک سو سلفی ها، آل سعود را از اعطای حقوق بیشتر به زنان منع می کنند و شیخ عبدالعزیز آل شیخ مفتی اعظم عربستان به طور رسمی در مراسم حج، باتساوی حقوق زن و مرد و دادن آزادی های بیشتر به زنان مخالفت کرده و از طرف دیگر زنان تحصیل کرده سعودی خواستار کسب حقوق سیاسی اجتماعی بیشتری هستند و دراین میان فشار محافل خارجی طرفدار حقوق زنان نیز به این معادله افزوده شده است. جدال زنان ومقامات قضایی همچنان ادامه دارد. در تازه ترین مورد، مفتی اعظم، که بالاترین مقام مذهبی کشور به شمار می رود، حضور زنان بی حجاب در کنفرانس اقتصادی جده را مایه شرمساری خوانده و به زنان مذکور هشدار داده که عواقب سختی در انتظارشان است. سخنان شیخ عبدالعزیز بیشتر واکنشی به سخنان خانم «لبنالالولیان» سخنران بی حجاب کنفرانس بود که گفته بود: از قید وبند رها کردن زنان کشور برای رفاه اقتصادی جامعه مفید است و بدون یک دگرگونی واقعی پیشرفت واقعی هم وجود نخواهد داشت. دراین اجلاس، زنان ومردان با پرده ای از هم جدا شده بودند ولی زنان، مردان را در قسمت ویژه خود می پذیرفتند. تصاویری که روز بعد رسانه های عربستان از این کنفرانس منتشر کردند و آن را آغازی برای آزادی زنان سعودی نامیدند، مفتی اعظم را عصبانی تر کرد.

چندی قبل رانیا البار گوینده تلویزیون عربستان تصمیم گرفت در یک اقدام جسارت آمیز، عکس های مربوط به کتک خوردن خود از سوی همسرش را منتشر کند. این عکس ها که به اینترنت راه یافت، در ابعاد جهانی واکنش هایی در پی داشت. او به روزنامه ها اجازه داد که برای ایجادجو رسانه ای علیه خشونت خانوادگی، عکس های مربوط به چهره ورم کرده او را منتشر کنند. شوهرش بینی و ۱۲ نقطه صورت او را دچار شکستگی کرده بود و رانیا گفت: می خواهم از آنچه برسر من آمده، برای جلب توجه نسبت به وضعیت زنان در عربستان سعودی استفاده کنم.

دراین میان آمریکایی ها تلاش کرده اند تا دراین فرایند هم برمسیر اصلاحات در جوامع عربی تأثیرگذار باشند وهم برخواسته ها و تقاضاهای فعالان سیاسی زن که جزیی از مسیر اصلاح طلبی دراین جوامع به شمار می رود.

درهمین چارچوب، دولت آمریکا دردسامبر ۲۰۰۳ یک آموزشگاه انتخاباتی برای آموزش نامزدهای زن در کویت، بحرین، عمان، قطر، امارات و یمن به اجرا گذاشت. کارگاه دوم در تونس در شمال آفریقا برگزار شد. در الجزایر نیز کارگاه پنج روزه ای برای ۳۰ نفر از زنانی که در سطوح رهبری احزاب فعال بودند برگزار شد. البته این نوع مداخلات آمریکایی دررونـد دموکراسی در جهان عرب باعث بروز واکنش های منفی نیز شده است. واکنش هایی که اصلاح طلبان را در برابر محافظه کاران داخلی و سلفی ها آسیب پذیرتر می کند، بویژه آنکه دولت آمریکا اجرای چنین برنامه هایی را با روابط اقتصادی دوجانبه و دریافت تسهیلات اقتصادی گره زده است. در متن کامل طرح «خاورمیانه بزرگ» آمریکا آمده است: باتوجه به حضور کمرنگ زنان در مجالس نمایندگان کشورهای خاورمیانه عربی، می توان مراکز غیردولتی را با هدف آشناکردن زنان دانشگاهی به منظور استیفای حقوق سیاسی اجتماعی شان تأسیس کرد.

در مجموع با وجود آنکه موانع قانونی و رسمی بسیاری برسر راه مشارکت سیاسی زنان حوزه جنوبی و عرب نشین خلیج فارس وجود دارد، اما بسیاری از کارشناسان معتقدند که وسایل ارتباطی جدید، از جمله شبکه های ماهواره ای و اینترنت به عنوان منابع اطلاعاتی سانسورنشده به رشد دموکراسی و بهبود وضع سیاسی حقوقی اجتماعی زنان این مناطق کمک خواهد کرد.

فاطمه مرنیسی جامعه شناس و نویسنده مراکشی معتقد است که رشد سریع اینترنت و فرستنده های ماهواره ای در دنیای عرب که علاوه بر دو فرستنده بزرگ الجزیره و العربیه شامل ۱۴۰ فرستنده ماهواره ای در سراسر جهان عرب است مرحله ای نو را ایجاد کرده و علاوه برحاکمان که تا به حال بهره برداری انحصاری از رسانه های جمعی داشتند، فعالان سیاسی زن نیز با استفاده از این رسانه های جدید در حال طرح دیدگاهها و نظرات خویش هستند وحتی بیسوادان نیز امکان بهره برداری از این رسانه ها را یافته اند.

مرنیسی معتقد است که بیش از نیمی از کسانی که در جهان عرب از وسایل ارتباط جمعی جدید استفاده می کنند زنان هستند. وی می گوید: «زنان و همین طور تمام اقلیتها در جامعه، جزیی ازکسانی هستند که از لغو سلطه انحصاری بروسایل ارتباط جمعی بیشترین سود را می برند زیرا تکنولوژی اطلاعاتی جدید برپایه عدم وجود سلسله مراتب پایه ریزی شده است.»

کافه های اینترنتی یکی دیگر از وسایل ارتباط جمعی جدید است که زنان در جهان عرب برای کسب آگاهی های بیشتر از حقوق سیاسی اجتماعی خویش بدانها روی آورده اند. موسی اشتافی جامعه شناس اردنی در پژوهشی که انجام داده، ۱۲۰ کافه اینترنتی را در یک خیابان امان پایتخت اردن شناسایی کرده است. او می گوید که یک چهارم استفاده کنندگان از اینترنت در این کافه ها زنان هستند و زنان جوان از کافه های اینترنتی به عنوان منابعی برای راهیابی به زندگی اجتماعی سود می برند تا با محدودیت ها و زورگویی های درون خانوادگی کنار بیایند.

دانا سویاق اسلام شناس وخبرنگار العربیه در باره این تحول می گوید: «جوانان درچت کردنها، حالا درباره سیاست ومذهب نیز گفت وگومی کنند، چیزی که پیش ازاین در دنیای عرب «تابو» بود.»

آلبرت هوفهاینس اسلام شناس آلمانی نیز معتقد است که نسل جدیدی از زنان جوان در جوامع عربی درحال ظهور هستند که هم با والدین خود مرزبندی دارند وهم با کشورهای غربی و وسایل ارتباط جمعی غربی. با این وجود هوفهاینس معتقد است که وسایل ارتباط جمعی جدید نمی توانند نقش سازمانهای اجتماعی را به طور کامل بگیرند و توقع و انتظار زیاد از نقش این وسایل، غیرمنصفانه و غیرواقعی است.

✓واقعیت آن است که تلاش برای دستیابی به حقوق سیاسی از سوی زنان در اغلب کشورهای عربی، تلاشی برای دفاع از حقوق اجتماعی آنها است که در برخی جوامع به شدت نادیده گرفته می شود